

В. Л. Дідик

здобувач кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ПРИДБАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

АНОТАЦІЯ. Проведено аналіз особливостей обліку придбання основних засобів на умовах попередньої і наступної оплати. Запропоновано удосконалення існуючих методик обліку придбання основних засобів на умовах попередньої і наступної оплати.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: придбання основних засобів, попередня оплата, наступна оплата, справедлива вартість

АННОТАЦИЯ. Проведен анализ особенностей учета приобретения основных средств на условиях предварительной и последующей оплаты. Предложено усовершенствование существующих методик учета приобретения основных средств на условиях предварительной и последующей оплаты.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: приобретение основных средств, предварительная оплата, последующая оплата, справедливая стоимость

ANNOTATION. Conducted analysis of features of account of acquisition of the fixed assets on the terms of preliminary and subsequent payment. The

improvement of existent methodologies of account of acquisition of the fixed assets is offered on the terms of preliminary and subsequent payment.

KEYWORDS: acquisition of fixed assets, prepayment, the next payment, the fair value.

Постановка проблеми. Основні засоби як матеріальна основа процесу виробництва потребують такої організації їх обліку, яка б сприяла підвищенню контрольних функцій обліку, стимулювала відновлення основних засобів, а також давала об'єктивну інформацію для аналізу ефективності використання основних засобів та джерел їх відтворення. Зі вступом у силу Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», «Податкового кодексу України», П(С)БО 7 та інших стандартів бухгалтерського обліку настала нова ера організації і методології бухгалтерського обліку основних засобів. Правильність документального оформлення та відображення в обліку надходження основних засобів на підприємство і надалі залишається непростотою ділянкою обліку. Особливої актуальності ці питання набули із введенням у дію Податкового кодексу України та наближенням нормативних вимог щодо визнання, оцінювання та амортизації основних засобів у бухгалтерському обліку та податкових розрахунках. Основні проблемні питання виникають під час формування первісної вартості необоротного активу, за якою його буде поставлено на облік і введено в експлуатацію, а також під час визначення податкової групи необоротних активів, до якої належить об'єкт основних засобів.

Актуальність теми. Одним із найважливіших факторів, які впливають на результати діяльності кожного підприємства, є наявність основних засобів, без яких неможливо уявити виробництво продукції (товарів, послуг). Тому якісний аудит основних засобів є життєво необхідним для кожного господарюючого суб'єкта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на те, що основні засоби як економічна категорія використовуються досить часто, питання методики їх обліку і аналізу залишаються дискусійними, що й обумовило дослідження цього питання. У розробку теоретичних і методичних проблем основних засобів значний внесок зробили українські вчені: Вербило О.Ф., Кондрицька Т.П., Ярошинська В.М. [4], Гнатюк А.А. [5], Гречко С.М. [6], Камінська Т.Г. [7], Пиріжок С.Є. [8], Смоленюк П. С. [10], Шумакова Т. [11] та ін. Проте, в підходах учених існують відмінності стосовно підходів до обліку процесу придбання основних засобів.

Метою дослідження є узагальнення існуючих підходів до обліку придбання основних засобів на умовах попередньої і наступної оплати.

Завдання дослідження передбачають розгляд специфіки обліку придбання основних засобів на умовах попередньої і наступної оплати та напрямків удосконалення даної ділянки обліку.

Об'єкт дослідження — процес обліку придбання основних засобів на умовах попередньої і наступної оплати.

Предметом дослідження є основні засоби підприємства.

Виклад основного матеріалу. Основні засоби — це частина матеріальних ресурсів, які мають вартість, функціонують у виробничому процесі тривалий час у незмінній споживчій формі. Основні засоби, свою вартість переносять на вартість готової продукції частинами протягом строки служби, вони забезпечують ефективну діяльність підприємства. Особливість основних засобів полягає у тому що вони: використовуються у виробничому процесі протягом тривалого часу у натуральному вигляді; основні засоби схильні до зносу і тому поступово втрачають свої первісні можливості і зменшується їх вартість. Їх можливості втрачаються за рахунок спрацювання і старіння; основні засоби здійснюють у процесі діяльності кругообіг, а їх вартість поступово відшкодовується через амортизацію. Для ведення обліку основних засобів, проведення аналізу їх наявності та ефективності використання, планування, необхідно виділити такі ознаки їх класифікації: за характером використання; за цільовим призначенням; залежно від участі у виробничому процесі; залежно від джерел фінансування. Згідно з податковим законодавством до основних засобів відносяться активи, які використовуються лише у господарській діяльності більше року (або операційного циклу), але вартість яких більше 2500 грн. Відповідно до бухгалтерського законодавства, а саме п. 6 П(С)БО 7 «Основні засоби» об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена [9, с. 161]. До основних засобів належать матеріальні активи, зокрема запаси корисних копалин, наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних та архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 2500 грн, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), які призначає платник податку для використання в господарській діяльності, вартість яких перевищує 2500

грн і поступово зменшується у зв'язку з фізичним чи моральним зносом і очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційного циклу, якщо він довший за рік) (пп. 14.1.138 ПКУ). Вартісний критерій 2500 грн застосовуватиметься лише з 1 січня 2012 р., до кінця поточного 2011 р. матеріальні активи визнаються основними засобами, якщо їх вартість перевищує 1000 грн [1]. В.М. Бойко та П.Г. Вашків мають свій погляд на сутність поняття «основні засоби» — це сукупність засобів праці, які функціонують у сфері матеріального виробництва в незмінній натуральній формі протягом тривалого часу та переносять свою вартість на заново створений продукт частинами в міру їх зношення. А.Б. Борисов гадає, що основні засоби — це засоби праці виробничого та невиробничого призначення. Характерною особливістю ОЗ є участь у процесі виробництва тривалий час, у перебігу багатьох циклів, при збереженні основних властивостей і первинної форми, при цьому поступове зношування і їх вартість переносяться на продукцію, що виготовляється. Ф.Ф. Бутинець має свою думку, що основні засоби — це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік). Особливості ведення бухгалтерського обліку застосовуються з 1 січня нового року всіма структурними підрозділами незалежно від місця їх знаходження, включаючи виділені на окремий баланс. Подання інформації про облікову політику та її зміни у фінансовій звітності забезпечує можливість зіставлення фінансових звітів підприємства за різні звітні періоди, а також фінансових звітів різних підприємств. Надходження основних засобів оформлюється первинними документами, що визначені наказом Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» від 29.12.1995 р. № 352. Надходження основних засобів оформлюється: актом прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ф. 03-1), який застосовується для оформлення зарахування до складу основних засобів окремих об'єктів, для обліку введення їх в експлуатацію, при оформленні внутрішнього переміщення, а також для виведення із складу основних засобів, унаслідок їх передачі іншому підприємству. Він оформляється комісією в одному примірнику в момент надходження чи вибуття

основних засобів. Після цього акт прийому-передачі (внутрішнього приміщення) основних засобів (ф. 03-1) з доданою технічною документацією передається в бухгалтерію, підписується керівником і головним бухгалтером; актом здачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів (ф. 03-2) підписується відповідальним працівником відділу та представником організації (відділу), що проводила ремонт чи модернізацію основних засобів, та передається в бухгалтерію. У технічну документацію об'єкта основних засобів вносяться необхідні зміни в характеристику об'єкта, що пов'язані з ремонтом, реконструкцією чи модернізацією. Документ складається в двох екземплярах: один передається організації, що здійснює ремонт; інший — у бухгалтерію. Облік придбання об'єктів основних засобів наведено в табл. 1.

Таблиця 1

ОБЛІК ПРИДБАННЯ ОБ'ЄКТІВ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1	Одержано компресор від постачальника	152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	25 000
2	Належного підприємству податкового кредиту з ПДВ	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	5000
3	Сплачено постачальнику	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	30 000
4	Сплачено витрати зі страхування ризиків з доставки об'єкта	377 «Розрахунки з іншими дебіторами»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	700
5	Віднесено на витрати страхування об'єкта	152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»	377 «Розрахунки з іншими дебіторами»	700
6	Сплачено послуги транспортної організації за доставку компресора	371 «Розрахунки за виданими авансами»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	2000

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Д-т	К-т	
7	Належить підприємству ПДВ	641 «Розрахунки за податками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	400
8	Відображено вартість транспортних послуг, пов'язаних із придбанням компресора	152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»	371 «Розрахунки за виданими авансами»	2000

Вибуття основних засобів оформляється такими первинними документами:

— Акт прийому-передачі основних засобів (форма 03-1) при безоплатній передачі основних засобів іншому підприємству складається в двох екземплярах (обом сторонам). При продажу акт складається в трьох примірниках: перші два залишаються у продавця, а третій передається покупцеві.

— Акт на списання основних засобів (форма 03-3) використовується при оформленні вибуття основних засобів, при повному чи частковому їх списанні. Акт складається в двох примірниках (один — в бухгалтерії, інший — матеріально-відповідальній особі). В акті вказуються затрати на списання, а також вартість матеріальних цінностей, отриманих унаслідок ліквідації.

— Акт на списання автотранспортних засобів (форма 03-4) застосовується для оформлення списання легкового чи вантажного автомобіля, причепа тощо внаслідок їх повної ліквідації.

Реєстри аналітичного обліку основних засобів, що вибули, додаються до документів, якими оформлені факти вибуття основних засобів. У бухгалтерії на кожен об'єкт основних засобів відкривається інвентарна картка обліку основних засобів (ф. 03-6) на підставі акту прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ф. 03-1), технічної та іншої документації. Аналітичний облік основних засобів та їх зносу ведеться за кожним об'єктом окремо з розподілом на: власні, отримані на умовах фінансової оренди, виробничі, невиробничі. Для реєстрації інвентарних карток використовують опис інвентарних карток обліку основних засобів (ф. 03-7), записи в якому ведуться в розрізі класифікаційних груп (видів) основних засобів. Для пооб'єктного

обліку основних засобів за місцями їх знаходження матеріально відповідальна особа веде інвентарний список основних засобів (03-9).

Дані цього інвентарного списку повинні відповідати даним інвентарних карток, які ведуться в бухгалтерії. Наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р № 356 затверджено Методичні рекомендації щодо застосування реєстрів бухгалтерського обліку, у яких даються і форми 8 журналів, що замінили звичні для бухгалтера журнали-ордери.

Для узагальнення інформації про наявність і рух основних засобів, їх знос, а також капітальні інвестиції призначений Журнал 4. Записи в Журналі 4 ведуться на підставі первинних і зведених документів (акта приймання-передачі (внутрішнього переміщення основних засобів (форма № 03-1)), акта списання, розрахунку амортизації та ін.).

Вибуття основних засобів відображається у графі 4 розділу I Журналу 4 у результаті їх продажу, безоплатної передачі, неможливості отримання підприємством надалі економічних вигід від їх використання або невідповідності критеріям

Сума нарахованої амортизації основних засобів відображається у графі 6 Журналу 4.

Капітальні інвестиції у зв'язку з уведенням у дію основних засобів активів, вибуття внаслідок продажу відображаються в розділі II Журналу 4.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Баланс» визначає зміст і форму балансу та загальні вимоги до розкриття його статей. Норми цього Положення застосовуються до балансів підприємств, організацій та інших юридичних осіб усіх форм власності. Згідно з цим нормативним документом, у статті «Основні засоби» наводиться вартість власних та отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів згідно з відповідним положенням [2]. У цій статті також наводиться вартість інших необоротних матеріальних активів». Варто звернути увагу на побудову балансу, а саме: в активі балансу знаходиться також сума зносу основних засобів, у дужках, що в кінцевому результаті дає можливість визначити залишкову вартість основних засобів, яка і входить у загальну валюту активу балансу.

Для розкриття інформації про основні засоби у Примітках до фінансової звітності наводиться інформація за кожною групою основних засобів зокрема. До інформації про стан основних засобів потрібно віднести:

1. Вартість (первісна або переоцінена), за якою основні засоби відображені в балансі.

2. Методи амортизації, що застосовуються підприємством, і діапазон строків корисного використання (експлуатації).

3. Найявність та рух у звітному році: первісна (переоцінена) вартість і сума зносу на початок звітного року; первісна вартість основних засобів, які визнані активом, з виділенням вартості основних засобів, отриманих внаслідок об'єднання підприємств; сума зміни первісної (переоціненої) вартості та зносу основних засобів внаслідок переоцінки; первісна (переоцінена) вартість і сума зносу основних засобів, які вибули; сума нарахованої амортизації; сума втрат від зменшення корисності, відображена в звіті про фінансові результати у звітному періоді; інші зміни первісної (переоціненої) вартості та сума зносу основних засобів; первісна (переоцінена) вартість і сума зносу на кінець звітного року.

4. У Примітках до фінансової звітності також наводиться така інформація: вартість основних засобів, щодо яких існують передбачені чинним законодавством обмеження володіння, користування та розпорядження; вартість переданих у заставу основних засобів; сума капітальних вкладень на придбання і будівництво основних засобів за звітний рік; сума укладених угод на придбання у майбутньому основних засобів; залишкова вартість основних засобів, що тимчасово не використовуються (реконструкція, консервація); первісна вартість повністю амортизованих основних засобів, які продовжують використовуватись; залишкова вартість основних засобів, вилучених з експлуатації для продажу; первісна вартість, залишкова вартість і метод оцінки основних засобів, отриманих за рахунок цільового фінансування.

5. У примітках до фінансової звітності наводиться інформація про зміну величини додаткового капіталу внаслідок переоцінки основних засобів та обмеження щодо його розподілу між власниками (учасниками).

6. У Примітках до консолідованої фінансової звітності щодо кожної групи основних засобів наводиться сума курсових різниць у зв'язку з перерахунком вартості основних засобів, наведеної у фінансовій звітності дочірніх підприємств.

Первинний облік засобів праці характеризує їх рух з надходження, вибуття та використання в процесі діяльності за місцями зберігання та використання. Вихідна номенклатура первинного обліку, встановлена різними нормативними документами, частково визначається технічною документацією (паспортом) відповідного об'єкта. Разом з тим значна кількість номенклатур потре-

бує визначення. Вона характеризує особливості руху та використання об'єктів на конкретному підприємстві. Організація носіїв номенклатур первинного обліку пов'язана з напрямками руху засобів праці — надходженням, вибуттям, передаванням і використанням. Організація носіїв первинного обліку засобів праці починається з відбору їх з альбому форм, рекомендованих Комітетом статистики України. В окремих випадках, коли немає відповідного зразка серед затверджених форм, підприємство само розробляє потрібну форму та затверджує її в індивідуальному порядку. На кожний носій (доказ) складається індивідуальний графік щодо його складання або одержання. Основу організації поточного обліку засобів праці становлять аналітичний і синтетичний облік. На організацію поточного обліку впливає організаційна структура підприємства, характер технології, обрані варіанти амортизації та обліку зносу тощо. Для розроблення номенклатур поточного обліку складають таблиці для кожного напрямку руху — надходження, вибуття — та характеру використання — амортизації, опису зносу. Основними носіями поточного обліку засобів праці є форми індивідуального (аналітичного) обліку засобів праці, які затверджені в централізованому порядку (Форми ОЗ), а саме: відомості синтетичного обліку за системою групування — синтетичними рахунками, субрахунками відповідного (першого, другого і т. д.) порядку та різні розроблювальні і накопичувальні відомості. Завершальним етапом організації носіїв поточного обліку є формування альбомів за ознаками: надходження; вибуття. У тих випадках, коли носії первинного обліку на етапі поточного обліку використовуються неодноразово, виникає потреба організації їхнього руху на етапі поточного обліку. Ця робота виконується таким чином, що складений графік на етапі первинного обліку доробляється (продовжується). Облікові номенклатури узагальнюючого обліку засобів праці формуються під впливом узагальнення даних у балансі періоду, формах внутрішньогосподарської, фінансової, статистичної та податкової звітності. Найбільш трудомістка робота на цьому етапі — це формування підсумкових даних для приміток до фінансової звітності. Для цього потрібно за даними стандартів відібрати відповідні показники. Стратегія застосування міжнародних стандартів передбачає реформування системи бухгалтерського обліку та впровадження методології поширення інформації з економічних питань згідно з міжнародними стандартами для забезпечення відкритості, прозорості та зіставлення показників фінансової звітності суб'єктів господарювання. Т.М. Сльозко наголошує [12], що організація об-

ліку основних засобів займає особливе місце в бухгалтерському обліку. Оскільки від своєчасності та правильності організації їх обліку залежить своєчасне оновлення ОЗ. Відповідно на рис. 1 відображено організацію обліку основних засобів та інших матеріальних необоротних активів.

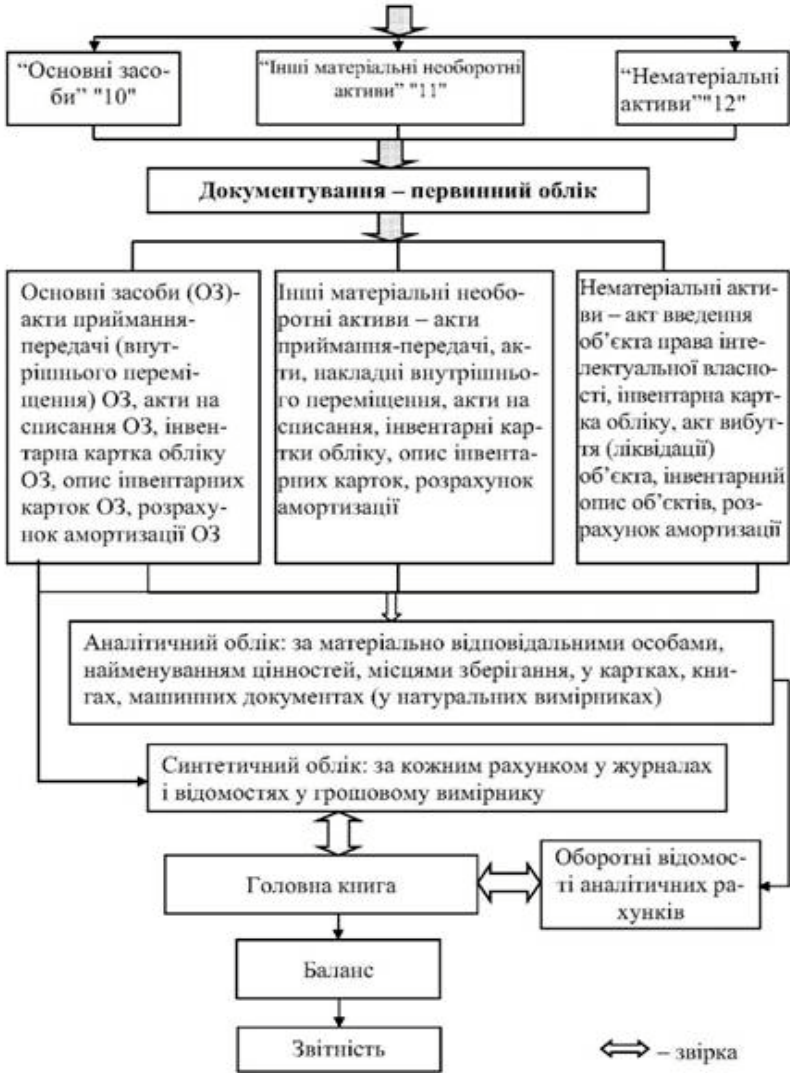

Рис. 1. Модель організації обліку необоротних активів

Підґрунтям організації обліку основних засобів та інших матеріальних необоротних активів є методологічні основи формування у бухгалтерському обліку інформації про основні засоби та інші необоротні матеріальні активи, які передбачені у П(С)БО 7 «Основні засоби». Виходячи з них, для організації обліку основних засобів необхідно знати не лише мету і завдання обліку, котрі є однаковими для усіх необоротних активів, а й їх визнання, класифікацію та оцінку. Для правильної організації бухгалтерського обліку основних засобів та інших матеріальних необоротних активів, нарахування бухгалтерської та податкової амортизації, для складання статистичної звітності про їх склад і рух, а також для аналізу їх використання всі вони об'єднуються в однорідні групи. Таке групування називається класифікацією. Оскільки в Україні облікові дані надаються зовнішнім користувачам, які по-різному ставлять свої вимоги до такої інформації, то з цих позицій слід розрізнити два групування: перше — для цілей бухгалтерського обліку, друге — для цілей податкового обліку (рис. 2).

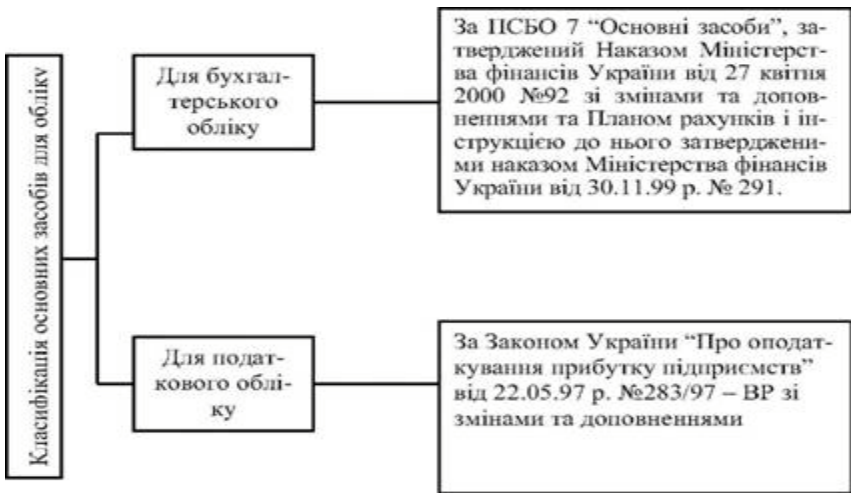

Рис. 2. Класифікація основних засобів для цілей організації обліку

З метою покращення бухгалтерського обліку основних засобів зазначається доцільним ввести до Плану рахунків окремий рахунок для відображення витрат на ремонт основних засобів із субрахунками поточного та капітального ремонтів. Цей рахунок повинен бути активним і калькуляційним, де по дебету слід відображати всі витрати на ремонт основних засобів. З кредиту цього рахунку слід списувати витрати закінчених ремонтів на ви-

трати звітнього періоду. Залишком на рахунку будуть суми по незавершеним поточним і капітальним ремонтом [4]. Наступна проблема, яка розглянута багатьма науковцями, є недосконалість первинної документації з обліку основних засобів. Так, діючі форми первинної документації з обліку основних засобів та інвентаризаційні описи дублюють один одного. Майже зовсім не відрізняються за змістом інвентарні картки форм ОЗ-6, ОЗ-7, ОЗ-8.

Водночас у наявних формах обліку не передбачено відображення устаткування, придбаного підприємством для резерву, до запровадження в експлуатацію, що на практиці створює певні труднощі при розрахунку амортизаційних відрахувань. Не знайшла відображення у формах обліку й інформація про зміни первинної вартості інвентарного об'єкта після переоцінки та індексації. Порівняння інвентарних карток форм ОЗ-6, ОЗ-7, ОЗ-8 із формою ОЗ-1 «Акт приймання-передачі основних засобів» засвідчує, що в них відсутня лише інформація про висновок приймальної комісії й підписи її членів [3, с. 388]. Проте сам факт складання акта і відкриття інвентарних карток свідчить про позитивний висновок комісії, адже при невідповідності технічним умовам об'єкт прийманню не підлягає й інвентарна картка не виписується. Таким чином, доповнивши інвентарну картку підписами членів комісії, можна скоротити форму ОЗ-1. А якщо ввести в неї ще й підписи здавача та одержувача, то при внутрішньому переміщенні об'єктів можна скоротити форму ОЗ-2. Доповнення інвентарної картки підписами комісії з упровадження основних засобів після ремонту, реконструкції, модернізації, а також графою для відображення змін після таких операцій дає змогу скоротити форму ОЗ-3. Можна також не використовувати форму ОЗ-4, якщо доповнити її підписами ліквідаційної комісії й відобразити окремим рядком результати ліквідації об'єкта [5]. Також первинна облікова інформація про наявність, рух, капітальний ремонт та інші операції щодо основних засобів відображається в численних спеціалізованих регістрах, постійні реквізити яких тотожні. Це не сприяє якісному веденню обліку, збільшує трудомісткість опрацювання та відображення інформації, створює певні труднощі у формуванні документообігу й забезпеченні необхідними видами бланків. Здійснивши ряд модифікацій, можна одержати компактну конструкцію практично універсальної форми типу «Інвентарна картка — акт обліку руху основних засобів», що сприятиме не тільки зниженню трудомісткості облікових робіт і скороченню документообігу, а й посиленню контролю завдяки підвищенню рівня інформативності й наочності документів [3].

Висновки. На основі проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

На підставі дослідження виявлено, що введені зміни у нормативно-правові документи, щодо обліку основних засобів, можуть призвести до виникнення розбіжностей у неточностях розуміння сутності «основних засобів», їх віднесення до певних об'єктів обліку, визначення: корисного використання (експлуатації) і сум нарахованих амортизаційних відрахувань, залишкової вартості основних засобів і тимчасових податкових різниць. Суб'єкти господарювання, уникаючи певних розбіжностей, вочевидь будуть орієнтуватися більш на норми податкового законодавства, звужуючи тим самим сферу застосування П(С)БО, що свідчить про необхідність доопрацювань і доповнень законодавчих норм в обліку управління основними засобами.

Отже, впливає, що процедура обліку основних засобів складна та суперечлива. Недоліки національного законодавства у сфері бухгалтерського обліку створюють перешкоди для стандартизації та оптимізації обліку. У подальших дослідженнях слід детальніше розглянути проблеми організації первинного обліку основних засобів і пошук оптимального програмного забезпечення.

Література

1. Податковий кодекс України: чинне законодавство із змінами і допов. на 16.02.2011 року: (Відповідає офіц. текстів). — К. : Вид-во «Алерта»; ЦУЛ, 2011. — 480 с.
2. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» Затв. Наказом МФУ від 27.03.2000 р., № 92. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18.05.2000 р., № 288/4509.
3. Бухгалтерський облік в Україні: Навч. посібник / За ред. Р.Л. Хом'яка, В.І. Лемішевського. — 6-е вид., доп. і перероб. — Львів: Національний університет «Львівська політехніка», Інтелект-Захід, 2007. — 1200 с.
4. *Вербило О.Ф., Кондрицька Т.П., Ярошинська В.М.* Бухгалтерський облік у менеджменті: зміст та методика навчання: Підручник / За ред. проф. О.Ф. Вербило. Ч. 2. Фінансовий облік. — К.: НАУ, 2006. — 696 с.
5. *Гнатюк А.А.* Шляхи удосконалення документального оформлення операцій з оборотними матеріальними активами // Облік і фінанси АПК. — № 3. — 2011. — С. 57—62.
6. *Гречко С.М.* Документальне оформлення надходження основних засобів // Вісник ЖДТУ. — 2011. — № 4 (58). — С. 40—43.
7. *Камінська Т.Г.* Облік процесу придбання як етапу кругообороту капіталу // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. — 2012. — № 2. — С. 173—181.

8. *Пиріжок С.Є.* Бухгалтерський обліку експлуатації та вибуття основних засобів в країнах світу // Вісник ЖДТУ. — 2012. — № 1 (59). — С. 47—52.

9. *Пиріжок С.Є.* Нормативно-правове регулювання обліку експлуатації та вибуття основних засобів // Вісник ЖДТУ. — 2012. — № 1 (59). — С. 160—162.

10. *Смоленюк П.С.* Облік основних засобів в нових умовах господарювання // Наука й економіка. — 2012. — № 1 (25). — С. 108—116.

11. *Шумакова Т.* Використовуємо основні засоби — документуємо витрати / Т. Шумакова // Баланс. — 2011. — №78(1116) — С. 27—32.

12. *Сльозко Т.М.* Організація обліку: Навч. пос. — 2008. — 224 с.

Стаття надійшла до редакції 05.05.2012